

GUNNAR LUNDQUIST BERÄTTAR

STARTSIDA

MÅN BERÄTTAR

Min prostatacancer

När min dotters svärfar drabbades av prostatacancer, vilken inte hade upptäckts förrän det var för sent att behandla, åtminstone med bra resultat, uppmanade han mig att regelbundet kolla PSA-värdet, något som jag knappt hört talas om. När han ett halvår senare dog som följd av prostatacancer, och dessutom en svåger också drabbats, även han för sent för lyckad behandling (han dog i juli 2005), hade jag bestämt, med påtryckning från dotter och hustru, att här skall kontrolleras PSA-värde.

Första kontrollen hos urologen Carl Lundholm gjordes augusti 2000 och visade ett PSA-värde 3,7. dr. Lundholm föreslår ny kontroll om ett år. Från PSA-värde 3,7 2000, 3,5 2001, 3,7 2002, 4,1 2003 till 5,1 vid den årliga kontrollen 14 september 2004. I det läget anser dr. Lundholm, att det med tanke på stigningen från 4,1 till 5,1 inom 1 år, finns anledning att ta vävnadsprover, biopsier, på prostatan, vilket görs omgående. En viss oro inför resultatet av provet uppstår, men samtidigt vet jag, att med regelbunden kontroll av PSA, finns möjligheten att upptäcka cancer i ett tidigt skede, den vetenskapen har gjort mig medveten om, att den här situationen kan uppstå.. Fredagen 8 oktober får jag en kallelse, dr. Lundholm vill träffa mig måndagen 11 oktober kl.13.00. Detta är inte den vanliga rutinen vid kallelse, så jag förstår att det inte var så goda besked som skulle komma, därigenom fick jag några dagar på mig att fundera över hur jag skulle reagera, om och när jag skulle få besked om cancer.

När jag träffar dr. Lundholm får jag direkt veta att 3 av de 6 proverna innehöll cancerceller. Dr. Lundholm anser att jag har två val, operation eller strålning, att "vänta och se" är inget alternativ med goda resultat. Det var nu jag skulle besluta om, vilken behandling som jag föredrog och som kunde ge ett bra resultat. Dr. Lundholm kunde inte rekommendera någon speciell typ av behandling, utan informerade om olika biverkningar som behandlingarna kunde innebära.

Med en närliggande resa till Teneriffa på två veckor, ansåg dr. Lundholm att jag borde bestämma mig för behandlingstyp inom en vecka, före resan till Teneriffa, för att så snart som möjligt kunna skicka iväg en remiss till lämplig avdelning på lasarettet och påbörja behandlingsprocessen. För att kunna bilda mig en uppfattning om olika metoder fick jag med mig några broschyrer att läsa.

När jag kom hem och talade om för min familj, att jag hade prostatacancer som måste behandlas, fick jag ett bra stöd och vi skulle hjälpas åt med att hitta en bra behandling. Vid kontakt med Sven Torstensson, som är ordförande i den lokala prostatacancerföreningen "Arosklubben", bestämdes omgående tid för ett sammanträffande, och jag fick en mängd broschyrer och litteratur med information om behandlingar som finns, dessutom en personlig redogörelse för den behandling han själv genomgått.

Efter en vecka med mycket funderande och många telefonsamtal till manliga släktingar och bekanta, som erhölet olika behandlingar, hade jag beslutat mig för strålbehandling, typ "Brachymetoden", med strålning i Uppsala två gånger, tjugofem strålningar i Västerås, hälften före Uppsala och resterande efteråt.

Operation valde jag bort inför risken för urinläckage, som jag upplevde som en av de svåraste ev. biverkningarna att hantera efter behandling.

Träffar dr. Lundholm 18 oktober och talar om mitt beslut och remiss går iväg till onkologimottagningen på lasarettet i Västerås. Kallelse för information till dr. Cecilia Nilsson och den här gången hade jag sällskap av min hustru. Det var ett bra stöd och dessutom var det bra, att vi var två som hörde informationen, det är lätt att missa något när tankarna far iväg.

Min cancer hade sju på skalan för svårighetsgrad, vilket innebar att behandlingen påbörjades med en tre månaders hormonspruta och hormontabletter under första månaden. En remiss skickas till Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Den 4 december får jag en tid för besök hos professor Ingela Turesson, även den här gången hade jag sällskap av min hustru. Vi fick en mycket god information om "brachyterapi", men samtidigt fick vi höra om "protonstrålning", en metod som provats under senaste året och anses ge liknande resultat. En bekant som erhållit proton-behandling ett år tidigare och inte fått några biverkningar så här långt, fick oss att

fundera över, om det inte skulle passa mig också. Väntetiden för att påbörja behandling var samma för brachy- eller protonbehandling, någon gång i början på april. Efter några dagars betänketid ringde jag och fastställde beslutet om protonbehandling.

Kombinerad proton och vanlig strålning innebär fyra protonstrålningar över fyra dagar i Uppsala, därefter en veckas uppehåll och sedan tjugofem strålningar i Västerås, dagligen måndag-fredag under fem veckor.

Inför protonbehandlingen är det förberedelser i form av olika röntgen samt "markörinläggning". Den 10 februari är det tid för röntgen inför "markörinläggning", man ligger på en bänk som förs in i röntgen, och därinne röntgas man i olika vinklar, hela proceduren tar en halvtimme.

Den 15 februari är det tid för att lägga in markörerna som består av fyra guldstavar ca 1*3 mm, dessa skall läggas in i ytterkanterna på prostatan, därigenom kan man få protonstrålen att träffa så exakt som möjligt. Under behandlingen ligger jag i en s.k.gynställning i en timmes tid. Läkaren kollar med ultraljud via ändtarmen, efter lokalbedövning för man in markörstavarna i ytan mellan pungen och analöppningen. Ett visst obehag kan upplevas när markörerna trycks på plats, men det är inte smärtsamt eftersom mer lokalbedövning ges efterhand vid behov. Inga besvär efter inläggningen

Den 3 mars kallas jag för s.k. "fixation". Liggande på en plastpåse innehållande små plastkulor formas påsen till en formad dyna genom att all luft sugas ur påsen. Det har nu skapats en form att ligga i, det gör att jag ligger i samma ställning varje gång jag får behandling. Efter tillverkning av min dyna, följer den med upp till ny röntgen med nya bilder där jag ligger i fixerat läge i dynan. Med lite väntetid åtgår ca tre timmar.

Den 5 april är det dags för generalrepetition. För första gången kommer jag till The Svedberg laboratorium där strålningen utförs. Det är inget sjukhus utan ett forskningslaboratorium, det är dessutom tämligen gamla lokaler och en stor del under marknivå, vilket gör det extra spännande i en för mig märklig situation. Väl nere i underjorden förs jag förbi några tekniker och läkare vid en manöverpanel och in i ett rum med en bänk tre trappsteg upp, där jag får ligga i min formade dyna. Återigen får jag ligga i en gynställning och trycks nu något lutande fram-och nedåt mot en plåt med en öppning som riktas mot området mellan pung och anus. Efter mycket noggranna inställningar i olika vinklar och grader är det klart för en test med röntgen att alla värden är bra och att strålningen kommer att träffa exakt som förberetts. Allt stämmer och om en vecka är det klart att stråla.

Den 12 april kl. 13.30 är det så dags. Ner i källaren och upp i min "bädd", kontroll av alla vinklar och övrigt, därefter startar protonstrålningen äntligen efter alla förövningar, ca 1-2 min så är det klart, ca 30 min totalt. Detta upprepas ytterligare 11-12-13 april. Efter tre dagar börjar det bli urinträngningar, mest nattetid. Blir även hård imagen men får hjälp med behandling av besvären. (Movicol)

Behandlingen på Akademiska i Uppsala fungerade bra för mig rent praktiskt, jag åkte med egen bil, nio gånger blev det och tidsmässigt tog det ca 4 tim varje gång. Landstinget ger milersättning 16: -/mil utom de första sex milen varje gång.

Efter Uppsala var det klart för nästa omgång i Västerås, den 21 april kryssade man dit markeringar var strålningen skulle gå in, redan den 11 april hade jag varit på lasarettet och röntgats inför denna markering. Behandlingen påbörjades sista veckan i april och efter 25 strålningar var jag färdigbehandlad den 2 juni. Under strålningen tilltog mina problem med pinkandet och jag fick springa på toa ibland med en halvtimmes mellanrum, detta trots medicin i tablettform. Andra män, vilka jag talade med i samband med strålningen, uppgav mer eller mindre liknande besvär. En vecka efter avslutad strålning avklingade besvären, och efter en månad kvarstår endast mindre besvär, och det var precis som läkaren på onkologen förutsagt.

Den 19 september är det återbesök hos dr. Lundholm, nu får jag höra att PSA-värdet vid blodprovet någon vecka tidigare visade 0,26, vilket visar att den behandling jag erhållit givit önskat resultat. Totala tiden från vävnadsprovet till resultatet av behandlingen blev 53 veckor. Med tiden får jag kanske veta om det här var rätt behandling, men idag är jag glad och tacksam för den goda omvårdnad jag erhållit.

Västerås den 19 september 2005
Gunnar Lundquist

STARTSIDA

MÄN BERÄTTAR